

	SIKKERHETS DATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

Avsnitt 1: Identifikasjon av stoffblandingen og av selskapet

1.1. Produktidentifikasjon	
Produktnavn	SKUM-FORSTERKER
Produktnr.	25 liter: Pr. nr.: 11325, 200 liter: Pr. nr.: 11392
Deklarasjonsnr.	Ikke merkepliktig
1.2. Relevant identifiserte bruksområder for stoffet eller blandingen og bruk det frarådes mot	
Produktgruppe	Svakt alkalisk vaskemiddel
Kjemikaliet bruksområde	Produktet forbedrer andre vaskemidlers egenskaper. Blandinger tilsatt skum-forsterker skummer bedre og renser mer effektivt, spesielt når man arbeider med høytrykksvasking.
1.3. Nærmere opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet	
Produsent	Ing. Thor Marcus Kjemiske AS
Adresse	Østre Aker vei 205 0975 OSLO NORGE
Telefon	23 25 98 00: kl. 08.00-16.00
Fax	23 25 98 10
E-post	post@marcuskjemiske.no
Hjemmeside	www.marcuskjemiske.no
Org. nr.	NO 934 003 349 MVA
Utarbeidet av	Truls Marcus
1.4. Nødtelefon	
Nødtelefon	Giftinformasjonssentralen -24timer: Tlf: 22 59 13 00

Avsnitt 2: Fareidentifikasjon

2.1. Klassifisering av stoffblandingen	
Klassifisering ihht. CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Klassifisering: Ikke merkepliktig
Stoffblandingsens farlige egenskaper	
Klassifiserings- merknader	
2.2. Merkingselementer	
Farepiktogrammer (CLP)	

Varselord	
H-setninger	
P-setninger	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P280 Bruk egnede vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm. P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P312 Kontakt et GIFTINFORMASJONSENTER eller lege ved ubehag.
Annen merke in- formasjon	

2.3 Andre farer	
PBT / vPvB	PBT-/vPvB-vurdering ikke utført.

	SIKKERHETSDATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

Avsnitt 3: Sammensetning / opplysning om bestanddeler

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering (1272/2008/EC)	Innhold (%)
Fettalkoholetoksylater		Acute Tox. 4; H302 Eye Dam. 1; H318	1<3 %

Komponentkommentarer	Se Avsnitt: 16 for forklaring av faresetninger (H).
Ingredienskommentar	Fettalkoholetoksylater er oppgitt i sum på SIKKERHETSDATABLAD og ikke spesifisert med CAS-nr.

Avsnitt 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	I tvilstilfelle bør lege kontaktes.
Innånding	Den skadde bringes bort fra eksponeringskilden og til frisk luft. Skyll nese og munn med vann. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask huden med vann. Smør inn huden med en fet krem etter at middelet er vasket bort. Kontakt lege hvis irritasjonen vedvarer.
Øyekontakt	Skyll straks med store mengder vann (temperert 20-30°C) i min. 15 min. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege ved behov.
Svelging	Skyll munnen med vann og drikk vann, melk, eller brus (Cola) eller andre sure drikker. Melk virker smørende på svelg og hals. Sure drikker nøytraliserer alkaliene i vaskemiddelet. Ikke fremkall brekninger. Kontakt lege.

4.2. Viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket

Medisinsk informasjon	Alkalisk vaskemiddel med pH-verdi ca 8 i bruksløsning.
Akutte symptomer og virkninger	Produktet kan irritere luftveiene og kan forårsake kløe, svie og hoste. Produktet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Avfetter huden. Kan gi sprekke-dannelser og fare for eksem. Fare for alvorlig øyeskade. Kan forårsake alvorlig svie og smerte i øynene. Svelging: Kan irritere munn, svelg og fordøyelseskanalen.
Forsinkede symptomer og virkninger	Samme som de akutte symptomene.

4.3. Informasjon om umiddelbar legehjelp og spesiell behandling som eventuelt er nødvendig

Informasjon om umiddelbar legehjelp og spesiell behandling som eventuelt er nødvendig	Fare for varig øyeskade dersom ikke øyeskylling settes i gang omgående. Kontakt lege. Ved tvil eller vedvarende symptomer søk legehjelp
Annen informasjon	Ingen spesiell, se avsnitt 4.1.

Avsnitt 5: Tiltak ved brannslukking

5.1. Brannslukningsmidler

Passende brannslukningsmidler	Velges i forhold til omgivende brann. Kan benytte: CO ₂ , pulver, vanntåke eller skum.
Uegnete brannslukningsmidler	Bruk ikke samlet vannstråle.

5.2. Spesielle farer som stoffblandingen kan medføre

Brann- og eksplosjonsfarer	Produktet er ikke brennbart.
Farlige forbrenningsprodukter	Helsefarlige damper: Karbondioksid (CO ₂). Karbonmonoksid (CO).

SIKKERHETS DATABLAD		
SKUM-FORSTERKER		Utgitt dato: 10.06.2017

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Bruk trykkluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

Avsnitt 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1. Personlige forholdsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for beskyttelse av personell	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Unngå innånding av damper og sprøytetåke og kontakt med hud og øyne. Hold emballasjen lukket når den ikke er i bruk. Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8.
--	--

6.2. Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte miljø	Hold emballasjen lukket når den ikke er i bruk. Ved store lekkasjer tettes sluk for å hindre avrenning til kloakk. Forhindre utslipp av større mengder til kloakk, vassdrag eller grunn.
--	--

6.3. Metoder for opprydding og rengjøring

Egnede metoder for skadebegrensning og opprensning	Små mengder søl: Spyl området med rikelige mengder vann. Større mengder: Pump eller øs opp væsken alternativt absorber det opp i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Nøytraliser med en svakt sur løsning, f.eks. sitronsyreoppløsning. Samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall i henhold til avsnitt 13.
---	--

6.4. Referanse til andre seksjoner

Andre anvisninger	Se også avsnitt 8 og 13.
--------------------------	--------------------------

Avsnitt 7: Håndtering og lagring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Håndtering	Unngå innånding av damper og sprøytetåke og kontakt med hud og øyne. Bruk egnet vaskeutstyr som automatisk tynner produktet ved bruk. Bruk skum-påleggingsutstyr, da denne påleggingsformen hindrer tåkedannelse av produktet under pålegging. Sørg for god ventilasjon. Bruk av hensiktsmessig maske må vurderes ved arbeid i dårlig ventilerte rom. Flytt aldri en full kanne uten at korken er skrudd på. En full kanne kan sprute ut av halsen når du setter den ned uten kork. Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8.
Råd om generell yrkeshygiene	Vask hendene etter kontakt med produktet. Bytt tilsølte klær og ta av verneutstyr før eventuelle måltider. Ikke røyk, drikk eller spis på arbeidsplassen.

7.2. Betingelser for sikker oppbevaring, inklusiv eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Lagres i lukket emballasje. Oppbevares utilgjengelig for barn.
Råd angående samlagring	Ingen farer.
Lagringstemperatur	Verdi: < 35 °C
Kommentar, Lagringstemperatur	Lagres frostfritt.

7.3 Spesifikk bruk

Spesielle bruksområder	Identifiserte bruksområder for dette produktet er beskrevet i avsnitt 1.2.
-------------------------------	--

Avsnitt 8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Adm. norm (mg/m ³)	Norm år	Anm.
Ingen				
Annen informasjon om grenseverdier	Forklaring av anmerkningene: Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.			

	SIKKERHETS DATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

8.2. Eksponeringskontroll	
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon, inkl. lokal avtrekksventilasjon, for å sikre at fastsatte eksponeringsgrenser ikke overskrides. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon. Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak. Verneutstyrets egnethet og slitestyrke vil avhenge av bruksområde.
Forebyggende tiltak	Ved arbeid med høytrykksspyling i lengre tid bør man benytte ansiktsvern og verneutstyr. Ved arbeid inne skal det være god ventilasjon. Unngå søl på hud og i øynene. Benytt alltid kaldt vann under høytrykksvasking. Varmt vann vil skape mye damp problemer.
Åndedrettsvern	Ved utilstrekkelig ventilasjon: Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type A.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 14387 (Åndedrettsvern - Gassfiltere og kombinerte filtre - Krav, prøving, merking).
Øyevern	Benytt godkjent øyevern (vernebriller) ved risiko for sprut. NS-EN 166 (Øyevern - Spesifikasjoner).
Ytterligere øyeverntiltak	Øyedusj skal være på arbeidsplassen. Enten en fast øyedusjenhet koblet til drikkevann (temperert vann ønskelig) eller en bærbar disponibel enhet (øyespyleflaske).
Håndvern	Kjemisk bestandige, ugjennomtrengelige hansker i samsvar med en godkjent standard skal brukes hvis en risikovurdering indikerer at hudkontakt er mulig. Den mest egnede hanske skal velges i samråd med hanskeleverandøren/- produsenten, som kan gi informasjon om gjennombruddstid for hanskematerialet. Det anbefales at hanskene er laget av følgende materialer: Nitrilgummi: >=0.38mm tykkelse og gjennomtrengningstid >480 min. Det angitte hanskematerialet og gjennombruddstiden er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider. NS-EN 374 (Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer). NS-EN 420 (Vernehansker - Generelle krav og prøvingsmetoder).
Værneklær	Ved vaskeprosesser benytt oljehyre/vernedrakt og gummistøvler. Skift tøyet hvis det blir vått. Smør inn huden med en fet krem på mulige eksponeringssteder.
Begrensning av miljøeksponering	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn. Vaskemiddelet skal gå igjennom en oljeutskiller ved industriell bruk.
Annen informasjon	Nøddusj og øyedusj skal være tilgjengelig på arbeidsplassen. Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.

Avsnitt 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper			
Produktets form	Væske	Farge	Svakt gul
Lukt	Lukt fra tensider	Luktterskel	Ikke relevant
pH (kons.)	< 9	pH løsning	1 % løsning: ca 8-9
Smelte/frysepunkt	0 °C	Kokepunkt	100°C
Flammepunkt	Ikke relevant	Fordampingshastighet	Ikke relevant
Antennelighet	Ikke antennelig	Ekspløsjongrense	Produktet er ikke eksplosjonsfarlig
Damptrykk	Ikke relevant	Damptetthet	Ikke relevant
Tetthet	1,006 g/cm ³	Oppløselig i	Vann
Løselighet i vann	Uendelig	Fordelingskoeffisient; N-oktanol/vann	Ikke utført
Selvantenningsstemperatur	Selvantenner ikke	Nedbrytningstemperatur	> 35°C
Viskositet	Tyktflytende	Ekspløsjongenskaper	Ikke eksplosiv
Oksidasjonsegenskaper	Ikke oksiderende		
9.2. Andre opplysninger			
Produktet er blandbart med vann.			

	SIKKERHETSDATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

Avsnitt 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet	
Reaktivitet	Reagerer ikke.
10.2. Kjemisk stabilitet	
Stabilitet	Produktet er stabilt under normale forhold. Skiller seg ved temp. over 35 °C og fryser ved 0 °C. Hvis produktet har skilt seg eller salter har falt ut, rist produktet lett sammen til en klar løsning.
10.3. Mulighet for farlige reaksjoner	
Farlige reaksjoner	Vil ikke reagere.
10.4. Forhold som skal unngås	
Forhold som skal unngås	Ingen kjente farer.
10.5. Materialer som skal unngås	
Uforenlige materialer	Ingen kjente farer.
10.6 Farlige spaltningsprodukter	
Farlige spaltningsprodukter	Ingen under normale forhold. Se også avsnitt 5.2.

Avsnitt 11: Toksikologiske opplysninger

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger	
Helsefareopplysninger:	
Generelt	Liten fare for helseskade ved riktig industriell bruk, men øynene må spesielt beskyttes. Alkaliske vaskemidler virker avfettende og uttørrende.
Akutte farer:	
Innånding	Alkaliske vaskemidler virker irriterende på luftveiene ved innånding av sprøytetåke og kan forårsake halsirritasjon og hoste.
Hudkontakt	Irriterer huden. Symptomer som rødhet og kløe i huden kan forekomme. Avfetter huden. Kan gi sprekkdannelser og fare for eksem.
Øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade. Øyeblikkelig førstehjelp er nødvendig. Kan forårsake alvorlig svie og smerte.
Svelging	Alkaliske vaskemidler vil irritere svelg og spiserør og kan eventuelt gi magesmerte ved svelging.
Aspirasjonsfare	Det er ikke aspirasjonsfare for dette produktet.
Allergi	Ingen av stoffene angitt i seksjon 3 er klassifisert som allergifremkallende.
Toksisitet - enkelteksponering	Fettalkoholetoksyler er akutt toksiske i høye konsentrasjoner. Dette vaskemiddelet anses for ikke å være akutt toksisk da det inneholder lavere verdier av de nevnte stoffer.
Toksisitet - gjentatt eksponering	Unngå gjentatt eksponering.
Kreftfremkallende egenskaper	Ingen av stoffene angitt i seksjon 3 er klassifisert som kreftfremkallende.
Mutagenitet	Ingen av stoffene angitt i seksjon 3 er klassifisert som mutagene.
Reproduksjonstoksisitet	Ingen av stoffene angitt i seksjon 3 er klassifisert som reproduksjonsskadelige.

Toksikologiske virkninger for Fettalkoholetoksyler (Eksperimentelle/beregnete data)

Akutt Toksisitet (Oral LD50)	200 – 2000 mg/kg Rotte, OECD 401
Hudetsing/hudirritasjon kanin:	Irriterende. (OECD Guideline 404)
Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon kanin:	Fare for alvorlig øyeskade. (OECD Guideline 405)

Avsnitt 12: Økologiske opplysninger

	SIKKERHETS DATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

12.1. Giftighet	
Økotoksitet	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.

Giftighet for Fettalkoholetoksyler:	
Toksitet til dafnia og andre virvelløse dyr som lever i vann	EC50: > 10 - 100 mg/l Eksponeringstid: 48 t Arter: Daphnia magna
Vannplanter	EC50: > 10 - 100 mg/l Eksponeringstid: 72 t Arter: Scenedesmus subspicatus

12.2. Persistens og nedbrytbarhet	
Biologisk oksygenforbruk (BOD)	Verdi: > 60 % Testperiode: 28 døgn Testmetode: Closed Bottle Test (OECD 301D)
Presistens og nedbrytbarhet	Produktet anses som lett biologisk nedbrytbar. De overflateaktive stoffene som inngår i denne blandingen oppfyller kriteriene for biologisk nedbrytning i EU regulativ nr. 648/2004 som omhandler vaske -og rengjøringsmidler.
12.3. Bioakkumuleringsevne	
Biokkumuleringsevne	Produktet forventes ikke å bioakkumulere.
12.4. Mobilitet i jord	
Mobilitet	Produktet er flytende og fullstendig løselig i vann.
12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering	
PBT / vPvB vurdering	Ikke utført.
12.6. Andre skadevirkninger	
Annen informasjon	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

Avsnitt 13: Disponering

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder	
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja.
Avfallskode EAL	EAL: 0706 Avfall fra PBDB av fettstoffer, smøremidler, såpe, rengjøringsmidler, desinfeksjonsmidler og kosmetikk.
NORSAS	7133 Rengjøringsmidler.
Egnede metoder til fjerning av produktet	Små mengder fortynnes med vann og skylles vekk. Større mengder samles opp. Restene leveres til deponi for destruering.

Avsnitt 14: Transportopplysninger

14.1. UN-nummer	
Farlig gods	Ikke farlig gods i forbindelse med transport under ADR, RID, IMDG og IATA/ICAO regler.
14.2. UN forsendelsesnavn	
Kommentar	Ikke relevant.
14.3. Transport fareklasse	
Kommentar	Ikke relevant.
14.4. Emballasjegruppe	

	SIKKERHETS DATABLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017

Kommentar	Ikke relevant.
14.5. Miljøfarer	
Kommentar	Ikke relevant.
14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk	
Kommentar	Ikke relevant.
14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	
Kommentar	Ikke relevant.

Avsnitt 15: Opplysninger om bestemmelser

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgiving om sikkerhet, helse og miljø for stoffblandingen	
Referanser	<p>Gjeldende forskrifter pr. dags dato:</p> <p>Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer. Fra Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. FOR 2004-06-01 nr. 922: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), med senere endringer; §§2-12, 2-14, Vaskemidler.</p> <p>Opplysninger fra råvareleverandører.</p>
15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet	
Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei

Avsnitt 16: Andre opplysninger

Endringer i seksjon fra sist utgivelse	2, 3, 8, 13, 15 og 16.
Brukte forkortelser og akronymer	PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende LC: Dødelig konsentrasjon (Lethal Concentration) LD: Dødelig dose (Lethal Dose) EC: Effektiv konsentrasjon
Litteraturhenvisninger og datakilder	Alle stoffenes data som inngår i produktet er hentet fra sikkerhetsdatablad levert av råvareleverandører. Se også avsnitt 15.1.
Klassifisering ihht. CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Klassifisering: Ikke merkepliktig
Liste over relevante H-setninger (i seksjon 2 og 3).	H302 Farlig ved svelging. H318 Gir alvorlig øyeskade.
Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet. Produktet tynnes med vann før bruk. En bruksløsning av dette produktet vil være klassifisert som "ikke merkepliktig".
Emballasje	Ing. Thor Marcus Kjemiske AS er tilsluttet Grønt Punkt (tidligere Materialretur). Info. om leveringstid av plastkanner kan fås på Grønt Punkts kundetelefon 22 12 15 00.
Erstatter SIKKERHETS-DATABLAD av	07.06.2013
Første gang utgitt	21.02.1998

	SIKKERHETSDATBLAD	
	SKUM-FORSTERKER	Utgitt dato: 10.06.2017